

Ukraina õpilaste õppetöö korraldus

Mari Tikerpuu

Haridus- ja Teadusministeeriumi
keskhariduse arendusjuht

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Üleminekutest

6-aastane Ukraina laps?

Lasteaeda

Lastehoidu

Eelkooli

Huvitegevusse

UA põhikooli lõpetanud?

Keskharidusõpe
(vastuvõtukorra
muudatus)

Kutseõppe
tasemeõpe, sh
kutsevalikuõpe

Põhikooli 9. klass

Täiskasvanute
gümnaasium

Töötukassasse =>
täienduskoolitused

Mitteformaalõppe
võimalused
(noorsootöö,
täienduskoolitusturg)

Keskhariduse omandanud?

Kutsehariduse
tasemeõpe, sh
kutsevalikuõpe

Õpingud
kõrghariduses (UA
või EE)

Gümnaasiumi 12.
klass (IÕK)

Täiskasvanute
gümnaasium (IÕK)

Töötukassasse =>
täienduskoolitused

Mitteformaalõppe
võimalused
(noorsootöö,
täienduskoolitus)

A group of children are playing in a grassy field with trees. One child is jumping over a large log. In the background, there is a tall, grey, conical wooden structure, possibly a lighthouse or observation tower. The sky is blue with some clouds.

Õppekorralduse soovitustest lähemalt

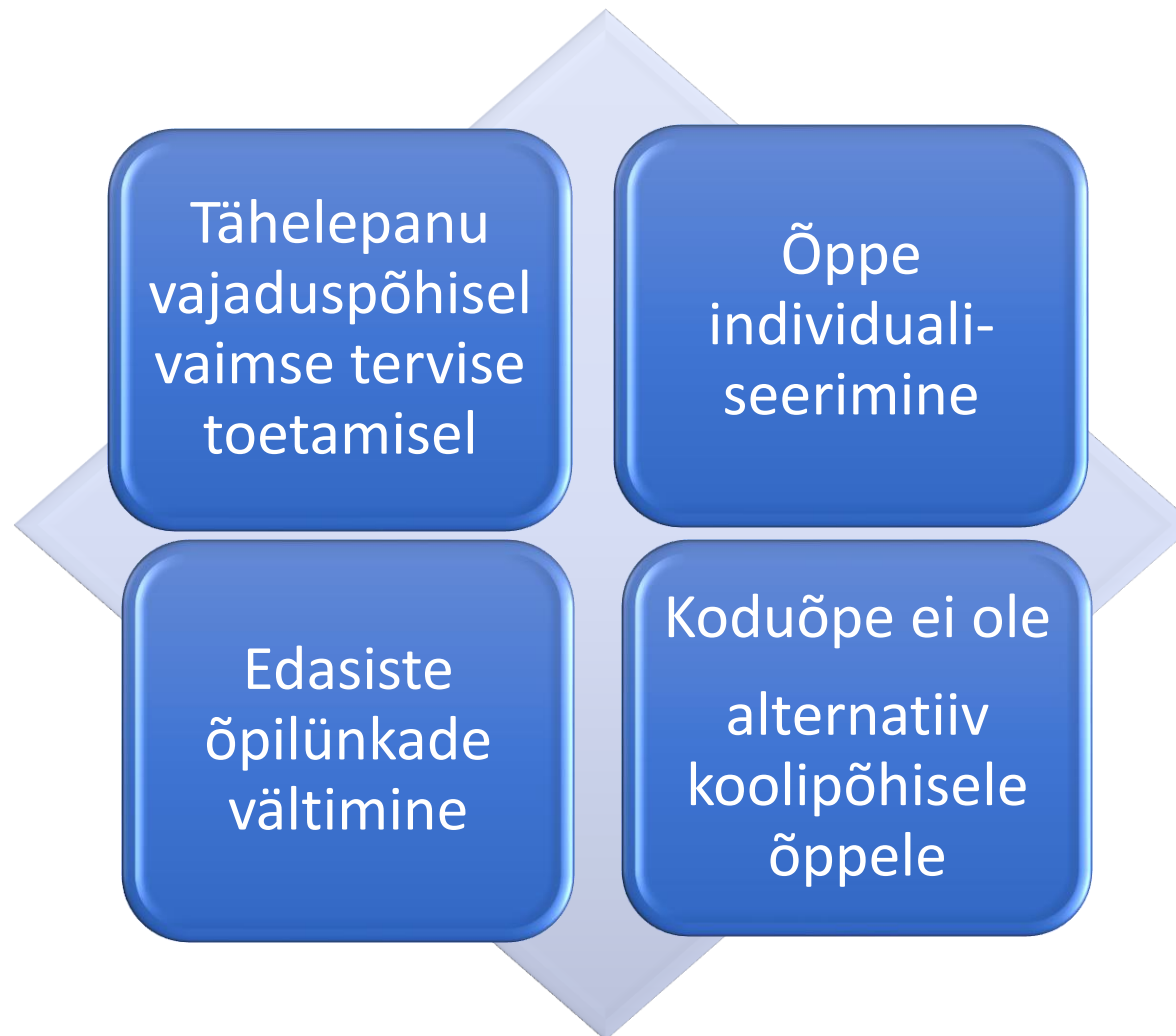
Ukraina laste laager Unipiha koolis. Foto: Eha Jakobson

Ukrainast saabunud õppija on **2022/2023. õa lõpuks** saavutanud **valmisoleku Eesti haridussüsteemis eesti keeles õpinguid jätkata**, seega ta:

- on omandanud **igapäevastes olukordades** toimetulekuks vajaliku **eesti keele oskuse**;
- on omandanud **Eesti koolis õppimiseks** vajaliku **eesti keele oskuse** ning saavutanud **talle püstitatud õpieesmärgid**;
- suudab teadlikult **teha otsuseid õpingute jätkamise ja karjäärivalikute osas**, mis on eriti oluline 3. kooliastme, gümnaasiumi- ja kutsevalikuõppe lõpus.

Millest lähtuda...

Soovitused

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Nüüdisaegne õpikäsitus on vundament

- Õppijakeskne õpe **avatud ja koostöises õpikeskkonnas**
- Õppijate **õpi-, koostöö- ja enesejuhtimise** oskuste arengu ning heaoluga tegeletakse **teadlikult**

Lähtetaseme selgitamine enne õppetööga alustamist

- Toeks lähtetasemetestid või tasemetööde ülesanded varasematest aastatest (eis.ekk.edu.ee/eis)

Individuaalne õppekava kui võimalus 0,5 aastaks või õppeperioodiks

Õppijasõbralik lähenemine

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Keeleoskusest tulenevalt
koostatakse IÕK õpilasele koostöös
õppija, teda õpetavate õpetajate ja
vajadusel lapsevanemaga.

soovitav mõnes valdkonnas,
õppeaines/moodulis
koostegutsemine eesti
õppijatega kohe õpingute
alguses, näiteks
liikumine/kehaline kasvatus,
käeline, kunstiline või
muusikaline tegevus

Koolivälise
nõustamismeeskonna soovitus
on vaja ainult juhul, kui nähakse
ette riiklikus õppekavas
kirjeldatud õpitulemuste oluline
vähendamine või õppeainete
asendamine.

Kui kogu klass õpib ühtse
tunnijaotusplaani ja tunniplaani
alusel, ei ole igale õppijale
individuaalset IÕKd vaja
koostada, küll aga kooli
õppekavasse vastav erisus
lisada.

Õppijasõbralik lähenemine (2)

Teavitada
hindamissüsteemist,
lõpetamise tingimustest
ja nende täitmiseks
nominaalse õppeaja
pikendamise võimalusest

Mentor!

Eesti keele õppeks
võib moodustada
kooliastmepõhiselt
keeleeõpperühmi

Ukraina keele ja kultuuri
õppeks eraldada aeg vaba
tunnimahu või B-võõrkeele
arvelt.

Võib olla korraldatud
ukrainakeelsetes õppekeskkondades,
ukraina õpetajate toel koolis,
koostöös teiste koolidega, sh
kogukondlike pühapäevakoolidega
või muul viisil (valikõppeaine
peatselt leitav oppekava.ee)

Kuidas leida täiendav aeg eesti keele õppeks?

Eesti õppekeelega koolis eesti keele kui teise keele õpetamiseks tunnimahu leidmise võimalused, mis tulenevad PRÕK § 15 (4) ja § 17 (2)

Asendatud õppeaine	1.–3. klass / nädala- tundide arv klassis	4.–6. klass / nädalatundide arv klassis	7.–9. klass / nädalatundide arv klassis
Eesti keel	19 / 7, 6, 6	11 / 4, 3, 4	6 / 2, 2, 2
B-võõrkeel		3 / 1, 1, 1	9 / 3, 3, 3
Vaba tunnimah	8	10	4

Ukraina veebikeskkondade kasutamise võimalusest

**Õpe Eesti
koolis toimub
riiklike
õppekavade
alusel**

- Ukrainakeelse õppe võimaluste integreerimiseks on võimalik kasutada **veebikeskkondades kättesaadavaid õppematerjale** (nt e-koolikotis <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/31980-Ukrainakeelne-ope>). Neid võib kasutada ülesannetena tundides või kinnistava materjalina iseseisvaks lahendamiseks.
- Üksiku õppeaine või teema omandamine **Ukraina distantsõppe keskkonnas on võimalik vaid kokkuleppel siinse õpetajaga**. Ukraina distantsõppekeskkonnas õppimise kavandamine eeldab vastavust kolmele kriteeriumile:
 - tagatud on **arengut toetav sotsiaalne õppekeskkond** ja õpetaja **juhendamine**,
 - saavutatavad **õpitulemused sobituvad eesti riiklike õppekavadega** ja
 - õppija **individuaalsete vajadustega on arvestatud**.
- Õpitulemused arvestatakse sel juhul vastavalt PGSile nn **VÕTAna** (PGS § 17 lg 4).

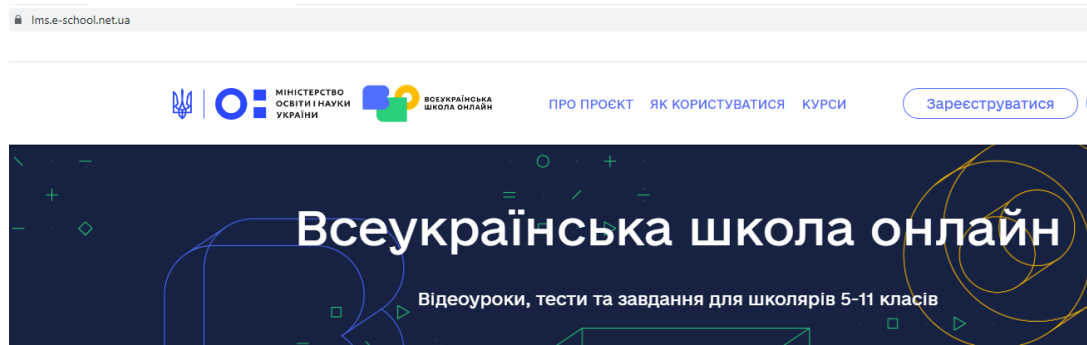
<https://emergency.mon.gov.ua/faqs/>

All-Ukrainian Online School

<https://lms.e-school.net.ua/>

Tunniplaan

<https://mon.gov.ua/ua/vseukrayinskij-rozklad>

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РОЗКЛАД «БУДЬ АКТИВНИМ ЗАРАДИ МИРУ»

Facebook

Twitter

LinkedIn

Google+

Розклад спортивно-оздоровчих гуртків

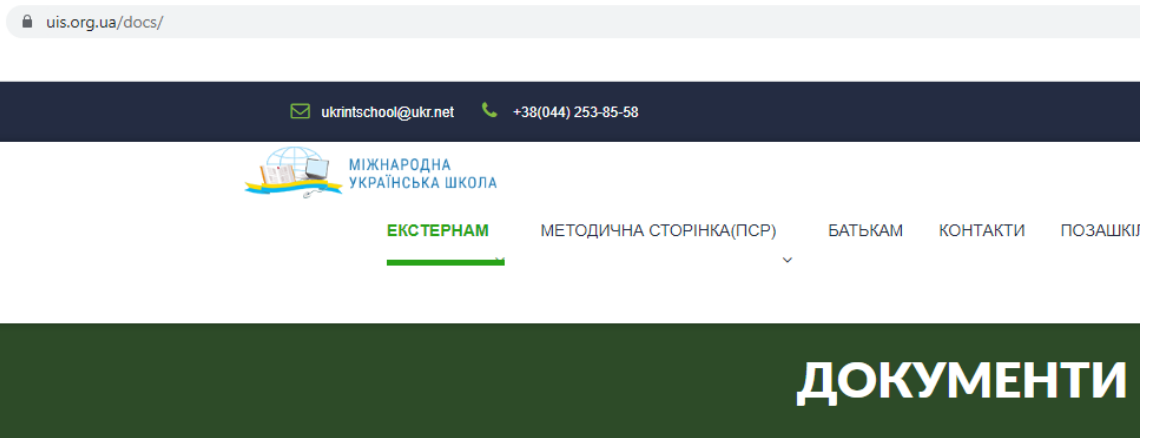
Надрукувати

August 2022						
Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun
1 Aug 10:00 Хореографія 11:00 Баскетбол	2 09:30 Весела Руханка 10:00 Чирлідінг 11:00 Волейбол	3 10:00 Гандбол 11:00 Баскетбол, Фітнес	4 09:30 Весела Руханка 10:00 Чирлідінг 11:00 Волейбол	5 10:00 Гандбол 11:00 Футбол, Фітнес	6	7
8 10:00 Хореографія 11:00 Баскетбол	9 09:30 Весела Руханка 10:00 Чирлідінг 11:00 Волейбол	10 10:00 Гандбол 11:00 Баскетбол	11 09:30 Весела Руханка 10:00 Чирлідінг 11:00 Волейбол	12 10:00 Гандбол 11:00 Фітнес	13	14
15	16	17	18	19	20	21

International Ukrainian School

<https://uis.org.ua/docs/>

UA formaalõpe!

Документи для зарахування

Щоб стати екстерном Міжнародної української школи (далі – МУШ) необхідно подати ЗАЯВА (для неповнолітніх зразок заяви є на сайті школи у документі ЗАЯВА).

Строк подання заяв не обмежується

До ЗАЯВИ додають такі документи:

Mille peale veel mõelda?

Tegevused lapsevanemate
kaasamiseks kooliellu

Eestikeelse huvihariduse ja
tegevusega hõlmatus

Koolikorralduslikud ja
finantseerimisega seonduvad
küsimused (nt täiendavate
õppekohtade loomine,
koolikohustuse täitmine)
lahendatakse **koostöös**
koolipidajaga.

Kaasav haridus

- **Koolivälise nõustamismeeskonna(KVM) soovitus** on individuaalse õppekava koostamisel vaja ainult juhul, kui nähakse ette riiklikus õppekavas kirjeldatud õpitulemuste **olulise vähendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine**. Sel juhul pöördub koolivälise nõustamismeeskonna poole kool.
- **Otse Rajaleidjasse** pöörduvad need UA lapsed ja noored, **kellel on olemas Ukraina kaasava ressursikeskuse otsus** või asjakohased **dokumendid**.
- Rajaleidja **ukrainakeelne nõustamisteenuste koordineerija** võtab perega ühendust, vaatab üle dokumendid ja **vajadusel suunab lisahindamisele**. Alustab KVM-i menetlust.
- Rajaleidja osutab õppenõustamisteenuseid endiselt kõikidele sihtrühmadele.
- Muu emakeelega erivajadusega õppija nii õppekorralduse kui ka keeleõppe toetamiseks saab nõu ja abi RITA-rände projektis valminud käsiraamatust "Mitmekeelne erivajadusega õpilane koolis"
(https://sisu.ut.ee/sites/default/files/ranne/files/kasiraamat_mitmekeelne_erivajadusega_õpilane_koolis.pdf).

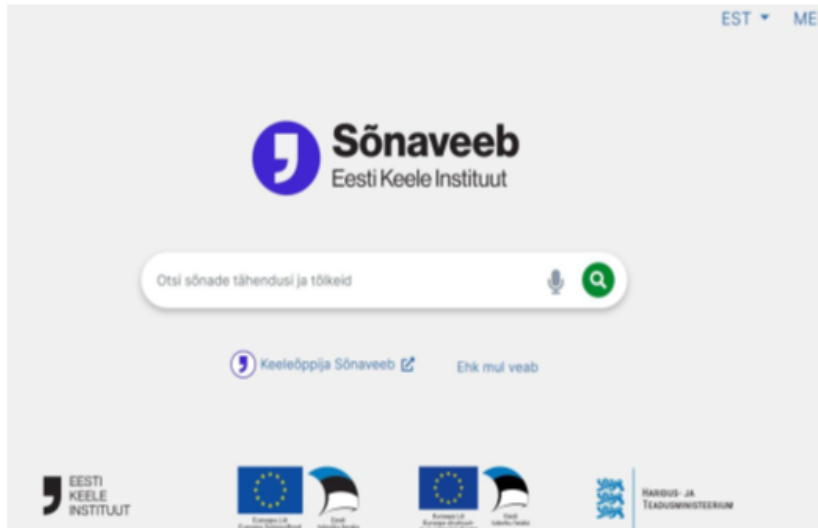
Keelelise arengu toetamiseks

- Eesti keele kiireks omandamiseks on oluline, et keeleõpe oleks **järjepidev, süsteemne ja huvitav**. Mida rohkem saab õppija keelt reaalselt kasutada, seda kiiremini ta selle omandab.
- Keele kiireks omandamiseks on vajalik **eesti keelt õppida iga päev** ning lisaks suunama õppijad **eestikeelsete tegevuste** juurde **tunnivälisel ajal** (meedia, sündmused, üritused, õppekäigud jmt).
- Keeleõppes on oluline metoodiline mitmekesisus ning õppija **seniste teadmiste ja oskustega arvestamine**.
- Igas keeletunnis luuakse võimalused keele aktiivseks kasutuseks, mistõttu on **keeleõppe tõhusam väikestes 8–12-liikmelistes rühmades**. Keeleõpperühmi võib moodustada kooliastmepõhiselt.
- Eesti keele kiiret omandamist toetab **osalemine huvi- või noorsootegevuses eestikeelses keskkonnas**.
- Vanemate kooliastmete õppijatel võib olla **mentorõpilane või n-ö keelesõber**, kellega eesti keeles vestelda ning saada vajadusel abi koolis ja igapäevasuhtluses toimetulekul. Keelesõbraks ettevalmistamist ja selleks olemist saab näiteks gümnaasiumis ja kutseõppeasutuses korraldada valikkursuste või -moodulite raames.
- Parema enesejuhtimise oskusega õppijad saavad keeleõppes kiiremini edeneda **arvuti või nutiseadme abil iseseisvalt keelt õppides**.

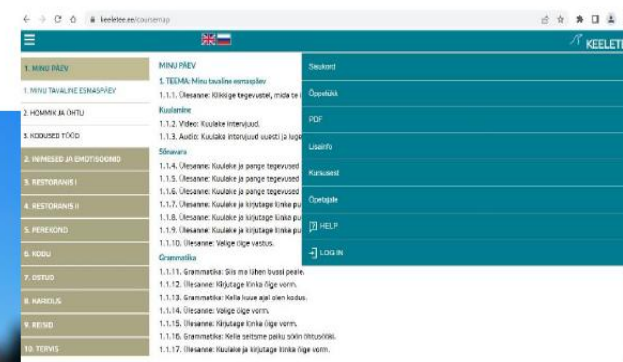
Sõnaveeb

- Moodul õpetajale (tasemekirjeldused ja tööriistad)
- Moodul keeleõppijale (noor keeleõppija ja vanem keeleõppija)
- Mängud, piltsõnastik, eesti keele algõpe ja lihtsad tekstid jms

<https://sonaveeb.ee/>

Veebikursused iseseisvaks õppeks 0-A2 ja B1

<https://www.keeletee.ee/index.html>

Maie Soit
Mai-Liis Palginõmm

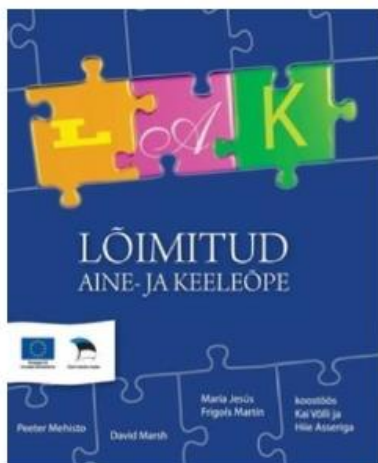
ÕPPEKEELEST ERINEVA
EMAKEELEGA ÕPILANE KOOIS

LAK-ÕPPEST
ÕPETAJALE

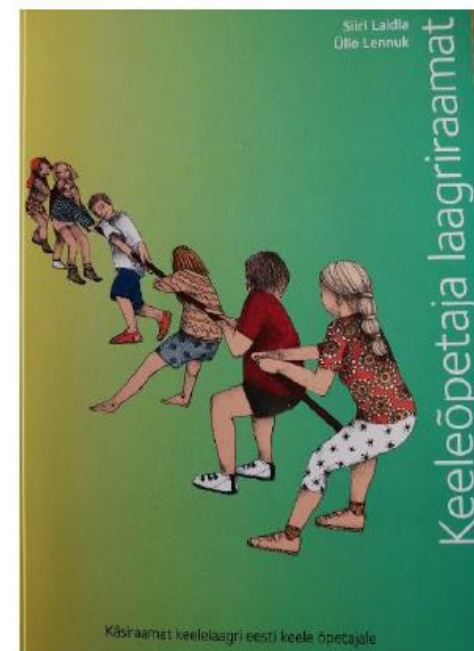
Liz Dale
Wibo van der Es
Rosie Tanner

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Lihtsalt läbiviidavad keeleõppemängud

- Eesti keele kui teise keele **infokogu**: [https://sisu.ut.ee/sites/default/files/ranne/files/eesti keele kui teise keele infokogu.pdf](https://sisu.ut.ee/sites/default/files/ranne/files/eesti_keelee_kui_teise_keelee_infokogu.pdf)
- **E-koolikott**: <https://e-koolikott.ee/et/search?q=ukraina&lang=est&minAdded=2009&maxAdded=2022>
- **Haridus- ja Teadusministeeriumi** koduleht: <https://www.hm.ee/et/ukrainast-saabunud-laps-ja-noor-eestis#juhendid>
- **Keelekümblus**: <https://harno.ee/keelekumblus>
- **Keeleõpet toetavad materjalid**: <https://integratsioon.ee/iseseisev-opeja-oppematerjalid>
- **E2 õppe soovitus**es esitatud materjalide loetelu lk 14–16: [https://www.hm.ee/sites/default/files/e2 oppe soovitused oppeasutustele 20032022.pdf](https://www.hm.ee/sites/default/files/e2_oppe_sovitused_oppeasutustele_20032022.pdf)
- RITA-rände projekti **juhendmaterjalid lõimumisega seotud probleemide ennetamiseks** ja lahendamiseks koolides: <https://ranne.ut.ee/t%C3%B6%C3%B6riistad-00>
- **Sõnaveebis** õpetaja tööriistad ja õppijale suunatud leheküljed <https://sonaveeb.ee/>
- **Varasema õpi- ja töökogemuse arvestamine** üldhariduskoolis – VÕTA: [https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2019/02/Koond juhend VOTA.pdf](https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2019/02/Koond_juhend_VOTA.pdf) VÕTA juhendmaterjalid: <https://www.hm.ee/et/tegevused/taiskasvanuharidus/varasemate-opingute-ja-tookogemuse-arvestamine>

Abiks allikad (2)

AEG õpetajale, et
endale sobiv leida!

AEG koolitusteks,
võrgustumiseks ja
kogemuste
vahetamiseks

Abimaterjalid Ukraina teema käsitlemiseks haridusasutustes

Abimaterjalid Ukraina teema käsitlemiseks haridusasutustes

Siia lehele oleme koondanud materjalid, mis toetavad õpetajaid, koolijuhte ja teisi haridusasutuste liikmeid Ukraina sõjaga seotud teemade avamisel. Lehele oleme kogunud nii tunnimaterjale, mis räägivad kriisist, meediasõjast kui ka vaimse tervise ja ärevusega seotud teemalisi materjale. Leht täieneb pidevalt.

Abiks allikad (3)

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

- **HARNO materjalide pank:** e-tunnid, tunnikavad, juhend- ja lisamaterjalid
<https://harno.ee/ukraina-teemalised-abimaterjalid#materjalid-tundides->
- **Järelvaadatavad veebinarid:**
https://www.youtube.com/results?search_query=muukeeln+e+laps+eesti+haridusasutuses
- HTMis on vormistamisel täiendavate **õppevahendite soetuse toetuse** käskkiri (september 2022)
- **Ukraina õppekava ainekavade tõlked** täienevad jooksvalt veebilehel oppekava.ee.

Info, metoodiline nõu ja õppematerjalid

⊕ AVA KÕIK

ALUSHARIDUSE MATERJALID

MATERJALID KOOLIDELE

MATERJALID TUNDIDES KASUTAMISEKS

VIDEOD JA ARTIKLID ÕPETAJATELE

VAIMSE TERVISE TOETAMINE

NOORSOOTÖÖ JA NOORTEVALDKONNA MATERJALID

UKRAINAKEELNE DISTANTSÕPE

Õpetajate ja tugispetsialistide täienduskoolituse võimalused

- Haridusasutustel on võimalik lähtuvalt oma meeskonna vajadustest taotleda **vahendeid õpiürituste ja arendusprojektide läbiviimiseks**: <https://www.rtk.ee/meede-haridusasutuste-arendusprojektid-ja-opiuritud>
- **Lõimitud aine- ja keeleõppe metoodikakoolitused**: <https://www.hm.ee/et/uudised/loimitud-aine-ja-keeleoppe-metoodikakoolitused-2022-aasta-teisel-poolaastal> ja <https://harno.ee/keelekumbluskoolitused#uleriigilised-koolitused>.
- Koolitusi korraldavad ka **lasteaedade piirkondlikud metoodikakeskused** <https://harno.ee/muu-kodukeelega-laps#lasteaedade-metoodikakeskused> ja **koolide koolituskeskused** <https://harno.ee/keelekumbluskoolitused#oppekavad>. Täpsem info asutuste **kodulehtedel**.
- Sügisel algavad **koolitused** on leitavad jätkuvalt: <https://koolitus.edu.ee/calendar>.
- **Koolitusi pakuvad** lisaks nii [Tartu Ülikool](#), [Tallinna Ülikool](#), MTÜ Pagulasabi jt

Sõnumid kutsehariduse suunal

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

- Sarnaselt gümnaasiumile vajab noor **edasiõppimise alast nõustamist** nii sisseastumise protsessis kui ka siis, kui ta ei osutu kooli vastuvõtutingimuste ja -korra alusel vastuvõetuks.
- Kutseõppeasutustes on soovitatav pakkuda Ukrainast saabunud õppijatele **kutsevaliku õppekavu**, mis on heaks võimaluseks **nii õppijate eesti keele oskuse arendamiseks** kui ka **erialadega tutvumiseks**. Õppijate tulemuslikumaks kohanemiseks on vaja koolides, kus seni on vaid pooleaastased (30 EKAP) kutsevaliku õppekavad, koostada ka aastaseid (60 EKAP) õppekavu.
- Soovitatav on võimaldada õppijatele **täiendavat eesti keele õpet, mis on kättesaadav PRÕM programmi toel**, rakendada LAK õppe metoodikat üld- ja erialakeele tõhusaks omandamiseks.
- Õpilase individuaalsuse arvestamiseks saab kool KutÕS § 32 lõike 8 alusel teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, **koostades õpilasele kooli õppekava alusel individuaalse õppekava**. Samuti on võimalik rakendada haridusliku erivajadusega õppija erisusi ja toetusmeetmeid lähtuvalt KutÕS § 32 lõikest 7 ja haridus- ja teadusministri määrusest „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“.
- Ukrainas kutseõpingud katkestanud õppijate õpingute jätkamise toetamiseks on **soovitatav kasutada varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist** (VÕTA).
- Nii tasemeõppe kui täienduskoolituse läbinud õppijale võiks abiks kaasa anda **järgmise õpitee soovituse ja elukohajärgse Töötukassa esinduse kontakti**.

LISAINFO:

Pidevalt täienev **info Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel**
eesti, vene, inglise ja **ukraina keeles:**

www.hm.ee/uk

Koolipsühholoogide nõuandeliin:

eesti keeles 1226 (tööpäeviti kl 16-20)

vene keeles 1227 (teisipäeviti kl 16-20)

ukraina keeles 1227 (kolmapäeviti kl 16-20)